

Του **Χρήστου Επαμ. Κυργιάκη**

1960. Σε ένα χωριό ενός νησιού του Ιονίου. Εκείνο το πρωί, τον δεκάχρονο Στέφανο τον βρήκε δεμένο με τα χέρια πισθάγκωνα στον κορμό της καρδιάς, στο προαύλιο του σχολείου του, από τον ίδιο του το δάσκαλο.

Ολόκληρος ο κόσμος γύρω γκρεμίστηκε με πάταγο...

Η αδερφή του η Μαργαρίτα πριν από μερικές μέρες, δεν είναι ότι ήταν κακιά, αλλά να, ξέρετε πως γίνεται με τα αδέρφια. Ειδικά αν είναι πέντε-έξι στο ίδιο σπίτι και οι γονείς λείπουν για δουλειά...

- Θα τα πω όλα στο δάσκαλο που έχεις λάστιχο (σφεντόνα) και σημαδεύεις πουλιά.

- Αλίμονό σου αν το κάνεις. Θα σε ρημάξω στο ξύλο.

Δεν το εννοούσε ο Στέφανος, είναι η αλήθεια, μα και ο ίδιος δεν περίμενε ότι η αδερφή του θα έκανε αυτό που απειλούσε.

Την άλλη μέρα η Μαργαρίτα σήκωσε το χέρι και ο δάσκαλος, ο κύριος Αναστάσης, της έδωσε το λόγο.

- *Ο αδερφός μου έχει λάστιχο και σημαδεύει πουλιά.*

- *Αλήθεια λέει η αδερφή σου;*

Ο Στέφανος κοίταξε με απογοήτευση πρώτα την αδερφή του και μετά, γεμάτος τρόμο, το δάσκαλο χωρίς να μπορέσει να αρθρώσει κουβέντα.

- *Αύριο θα μου παραδώσεις το λάστιχο, το καλό που σου θέλω.*

Είπε ο δάσκαλος με το βλοσυρό του ύφος γιατί έτσι έπρεπε να είναι οι δάσκαλοι. Βλοσυροί και αυστηροί, όχι μόνο για τα παιδιά μα και για τους κατοίκους του μικρού χωριού. Πρόεδρος, παπάς, χωροφύλακας και δάσκαλος ήταν οι «κεφαλές» του χωριού. Ο καθένας στο πόστο του να παίζει το δικό του ρόλο, απαραίτητο για την ομαλή λειτουργία του χωριού.

Στο δάσκαλο πήγαινε όποιος ήθελε να συμπληρώσει μια απλή αίτηση ή να γράψει ένα γράμμα στον ξενιτεμένο του σπιτιού.

Στο δάσκαλο πήγε και ο πατέρας των δύο παιδιών για να συμπληρώσει την αίτηση για μετανάστευση στην Αμέρικα.

Την άλλη μέρα το λάστιχο βρισκόταν στα χέρια του δασκάλου.

Εκείνος το πήρε, το έβαλε στην τσέπη, κοίταξε συγκαταβατικά τη Μαργαρίτα και μετά, για να μην ξεχαστούμε κιόλας, κοίταξε βλοσυρά το Στέφανο.

Γυρνώντας στο σπίτι, ο Στέφανος ξέσπασε στην αδερφή του. Της έριξε τόσες όσες πρόλαβε μέχρι εκείνη να καταφέρει να ξεφύγει και να τρέξει μακριά από το σπίτι. Οι γονείς απόντες από το σπίτι, παρόντες στο κυνήγι της επιβίωσης ξορκίζοντας τη φτώχεια στα χωράφια.

Ο Στέφανος έπιασε γρήγορα δουλειά.

Έκοψε γρήγορα μια φούρκα από την καρδιά της ρούγας, δυο λάστιχα, τρία πετσιά, τέσσερα σύρματα λεπτά και έτοιμο πάλι το λάστιχο.

- *Έφτιαξα άλλο, καλύτερο από αυτό που είχα.*

Η αδερφή του που είχε επιστρέψει από την αυτοεξορία το κοίταζε αμίλητη. Το βράδυ το πήρε κρυφά από το χαγιάτι που το είχε κρύψει ο αδερφός της και την άλλη μέρα, σαν σπουδαίο τρόπαιο, το παρέδωσε στον κύριο Αναστάση το δάσκαλο.

Μόνο αφρούς που δεν έβγαλε ο δάσκαλος.

Άρπαξε πρώτα το λάστιχο και το έβαλε στην τσέπη του σακακιού του. Μετά άρπαξε το Στέφανο από το αυτί, άνοιξε το συρτάρι τού γραφείου του και τραβώντας από μέσα ένα κουβάρι με ουτρά (σπάγκο) έσυρε το παιδί έξω στο προαύλιο κάτω από τη μεγάλη καρυδιά.

Κόλλησε τη ράχη του Στέφανου στον κορμό της καρυδιάς και τον έδεσε με τα χέρια πισθάγκωνα.

- Εδώ θα κάτσεις μέχρι να σχολάσουμε. Και μην τολμήσει να έρθει κάποιος να σε λύσει γιατί θα σε δέσω εκεί όλο το βράδυ μέχρι αύριο το πρωί.

Με τον κόσμο γύρω του γκρεμισμένο, ο Στέφανος περίμενε, με σκυφτό το κεφάλι, τότε θα χτυπήσει το κουδούνι για το σχολάσμα.

Έτυχε να περάσει ο μπάρμπαρς του και τον ρώτησε τι έτρεξε. Με δυσκολία του εξήγησε το παιδί κι ο μπάρμπαρς του έκανε να τον λύσει.

- Δε ντράπηκε ο μούλος να δέσει στο δέντρο ένα παιδί;

- Μη με λύνεις μπάρμπα γιατί θα έχω κακά ξεμπερδέματα. Θα με αφήσει δεμένο εδώ όλο το βράδυ.

- Κι ο πατέρας σου;

- Είναι στα χωράφια. Δεν το ξέρει και καλύτερα να μην το μάθει. Θα μαζέψω κι από κείνον αν το μάθει. Φεύγα μπάρμπα σε παρακαλώ και μην πεις στον πατέρα μου όσα είδες.

Ντράπηκε το παιδί όσο δε λέγεται. Ωκεανός η ντροπή του. Όσο δεν ντράπηκε ο δάσκαλος για την κακοψυχιά του, άλλη τόση ντροπή και ενοχή ένωσε τούτο το κουτάβι. Θαρρώ πως πιο πολύ ντράπηκε για το δάσκαλό του παρά για τον ίδιο του τον εαυτό.

Το κουδούνι του σχολάσματος τον βρήκε κρεμασμένο στο δέντρο με κατεβασμένο το κεφάλι.

Στο σπίτι σαν έφτασε έπιασε την αδερφή του από τα μαλλιά και τη στριφογύριζε με όση δύναμη μπορούσε. Την άφησε από τα χέρια του όταν και ο ίδιος απόκαμε από την κούραση.

- Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο με σημάδεψε αυτό το γεγονός, μου είπε ο Στέφανος χθες που βρεθήκαμε. Ντράπηκα τόσο πολύ που ακόμα και τώρα που το θυμάμαι ανατριχιάζω. Όμως έτσι ήταν τότε οι δάσκαλοι. Αν όχι όλοι, οι περισσότεροι έτσι ήταν.

Φίλος αδερφικός ο Στέφανος, Ακόμη και τώρα προσπαθούσε να δικαιολογήσει το δάσκαλο.

- Ο δάσκαλος θα έπρεπε να ντρέπεται Στέφανε και όχι εσύ. Και να σου πω και κάτι. Το λυπηρό είναι πως δάσκαλοι σαν τον κύριο Αναστάση ήταν ο κανόνας.

- Ναι. Δυστυχώς, ήταν ο κανόνας.

- Αυτό έπρεπε να κάνει κι αυτό έκανε. Έπρεπε να εκπαιδεύσει αυριανούς δούλους και σκλάβους που να τρώνε ξύλο, να ξεφτιλίζονται δημόσια και να μη μιλάνε. Αυτό έπρεπε να κάνουν και αυτό προσπαθούν να κάνουν πάντα «οι κεφαλές του χωριού»....